

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

Πρέπει νάμουν ὡς δώδεκα χρονῶ, καὶ πρέπει νάταν ἐκείνη ὡς ἑνδεκα. Δὲν τὴν ἐβλεπα μῆτε στὴν ἐκκλησιά, μῆτε στὸν κλήδωνα, μῆτε στὴ βρύση, μῆτε στὸ παραθύρι. Μῆτε τὸ σπίτι της ποῦ ἦταν δὲν καλοῦξέρα. Ἡ μάνα της κ' ἡ μάνα μου δὲν εἶχαν πολλές φιλίες.

Ἐκεῖ ποῦ τὴν ἐβλεπα δὲν ἤμαστε οἱ δύο μοναχοί. Ἡμαστε ὀχτὼ δέκα ἀγόρια τῆς προκοπῆς, ἀποφασισμένα νὰ μάθουμε τί θὰ πῇ ἀπαρέμφατο, καὶ νὰ φέρουμε στὸ χωριὸ τὸν πολιτισμό. Καὶ πέντ' ἔζη κορίτσια, ποῦ ἤρχονταν δυὸ ὥρες τὴ μέρα, καὶ καθίζαν ἀπ' τᾶλλο πλάγι τοῦ γέρου δασκάλου, καὶ τεχνολογοῦσαν μὲ μιὰ χάρη, ποῦ σ' ἔκαναν θέλεις δὲ θέλεις ν' ἀγαπᾶς τὴ γραμματικὴ.

Τὴ χάρη φυσικὰ τὴν εἶχαν, ἐπειδὴ ἦταν ὅλες μικροῦλες, ὅχι πὼς ἦταν κι' ὁμορφες ὅλες. Γιὰ τὸ δικό μου τὸ γοῦστο, ὁμορφὴ ἦταν μιὰ μοναχὴ, κι' αὐτὴ ἦταν — ἡ ἀγαπητικιά μου!

Τί λόγο ξεστόμισα! ἀπὸ ποῦ κι' ὡς ποῦ ἀγαπητικιά! Μῆτε λέξη δὲν τῆς εἶπα ποτές. Μῆτε μὲ τὸ δαχτυλάκι μου δὲν ἄγγιξα τ' ἀφράτο της χέρι. Μήτ' ἡ ἀναπνοή μου δὲ μπορούσε νὰ πῇ κοντὰ της νὰ τὴ χαϊδέψῃ. Τὸ μόνο ποῦ πηδοῦσε κάποτες ἀπ' τὰ χεῖλη μου στὰ χεῖλη της ἦταν τὸ ῥῆμα «λείπω», σὰν τὸ κλίναμε ὁ καθένας ἀπὸ ἕνα χρονοῦ μὲ τὴ σειρά, καὶ ταίριαζε νάμαι ἐγὼ τελευταῖος στὴ δική μας σειρά, κ' ἐκείνη πρώτη στὸν κοριτσιῶν. «Ἐλελείμμεθα, ἐλέλειφθε» πῆγαινε νὰ πῇ, καὶ σκόνταβε, καὶ χαμογελοῦσε, καὶ τότες πιά ἐγὼ, ποῦ περίμενα μέρες καὶ μέρες ἀφορμὴ νὰ τῆς δώσω ἕνα, ἃς εἶνε καὶ συμμαζεμένο, χαμόγελο, ἔλαμπα ὁλοπρόσωπος καθὼς τῆνε κύτταζα, χωρὶς κανένα φόβο νὰ μὴ νοιώσῃ ὁ δάσκαλος τὸ τρομερὸ μυστικὸ μας. Πέρτανε τότες τὰ μάτια της ἀπάνω στὸ βιβλίο, κοκκινίζαν τὰ δύο της μάγουλα, κι' ἔρχιζε τὸ πλαγινὸ κορίτσι τὸν ἄλλο χρόνο.

Μάτια καὶ πάλι μάτια! χωρὶς ἐσᾶς μῆτε πρώτη, μῆτε στερνὴ ἀγάπη δὲ θᾶχαμε! Οἱ ματιές μου σὰν ἔμπαινε στὴν παράδοση, οἱ ματιές της σὰν ἐβγαίνει νὰ πάῃ στὸ σπίτι, αὐτὲς ἦταν οἱ ὅρκοι μας, τὰ τραγοῦδια μας, τὰ φιλιὰ μας, αὐτὲς ἦταν καὶ τὰ ῥαβδάκια μας. Μὲ τὸν καιρὸ καὶ χωρὶς ν' ἀλλάζουμε ἀναμεταξύ μας μιὰ λέξη, τὴν κάμαμε ἐπιστήμη τὴν τέχνη αὐτὴ τῶν ματιῶν. Ἦταν λογιῆς λογιῆς οἱ ματιές της. Ἡ ματιὰ τῆς ἀδιαφορίας, ποῦ μοῦτικιζε τὴν καρδιά τοῦ θυμοῦ, ποῦ μ' ἔκκιγε σὰν τ' ἀστροπελέκι ἡ ἄπιστη ἡ ματιὰ σε κανέναν ἄλλον, ποῦ μ' ἔλεινε σὰν τὸ κερί καὶ μ' ἀφάνιζε. Ἐπειτα πάλι ἡ ἡμερὴ καὶ γλυκεῖα ματιὰ τῆς ἀγάπης, ποῦ ξανάβαζε τὴ ψυχὴ μου στὸν τόπο της,

καὶ ἡσύχαζα. Οἱ δικές μου οἱ ματιές, ἂν κι' αὐτὲς πολυσήμαντες, δὲν εἶχαν ὅμως τέτοιες τρομερὲς ἀλλαγές. Ἡ ἴδια ἀφροσίωση, ὁ ἴδιος καῦμός, τὸ ἴδιο βάσανο πάντοτε.

Τρεῖς μῆνες πρέπει νὰ πέρασαν ἔτσι. Ἐυνοῦς' ἀπ' τὸ πρῶτο λάλημα, καὶ δὲν ἐβλεπα τὴν ὥρα νὰ πάω σκολεῖ. Ἡ μάνα μου μὲ καμάρονε καὶ μ' ἐβλεπε ἀπὸ τώρα Δεσποτὴ...

Ἄν καὶ πρῶτος πάντοτε στὸ σκολεῖο, ποτέ μου δὲν τὸ κατάφερα νὰ τὴν εὖρω μονάχη, μῆτε πηγαίνáμενη, μῆτε φθασμένη. Αὐτὸ ἦταν ἡ λαχτάρα μου τότε, αὐτὸ ἦταν τ' ὄνειρό μου. Νὰ τὴ δῶ, ἃς εἶνε καὶ μιὰ στιγμὴ, μονάχη. Νὰ τῆς πῶ μιὰ καὶ καλὴ πὼς πεθαίνω, πὼς ἐσθυσα, ἄλλη σωτηρία δὲν ἔχει ἡ ζωὴ μου παρὰ τὴν παντοτεινὴ της ἀγάπη. Ἄν καὶ τᾶλεγα ὅλα αὐτὰ μὲ τὶς φλογερὲς μου ματιές, ἡ ἀχόρταγη ὅμως καρδιά γύριζε λόγια, αὐτὴ δὲν ἤξερε τί θὰ πῇ μέτρο καὶ φρόνηση, αὐτὴ ὅλο μού φώναζε: «Μπρός! Ἐχει κι' ἄλλες ἀπόλαψες ἡ ἀγάπη!»

Μὰ πὼς νὰ τῆς δώσω νὰ καταλάβῃ πὼς θέλω νὰ τῆς μιλήσω! Ἐδῶ οἱ ματιές δὲ φτάνουν· ἐδῶ χρειάζεται ραβδασάκι. Χίλιες φορὲς τῷγραφα καὶ τὸ ξανάγραφα. Τῷπερνα μαζὺ μου ἀποφασισμένος νὰ μὴ ντραπῶ, νὰ μὴ φοβηθῶ μῆτε δάσκαλο, μῆτε πρωτόσκολο, μόνο νὰ τῆς περάσω τὸ χαρτάκι σ' ἕνα βιβλίο, καλαμάρι, ὅ,τι τύχη. Ἦρχονταν ἡ κρίσιμη ὥρα, καὶ κόβουνταν ἡ καρδιά μου δὲν ἀποκοτοῦσα! Κ' ἔπερνα μαζὶ μου τὸ χαρτὶ σὰν ἐβγαίναμε, καὶ τῶκανα κομμάτια, καὶ καταριόμουν τὴν ὥρα ποῦ γεννῆθηκα, ἕνας τέτοιος ἀνωφέλητος φοβητσίαρης.

Ἦταν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ σὰ σηκώθηκα ἕνα πρωτὶ καὶ πῆγα μπροστὰ στὴν Παναγιά κ' ἔκαμα ὅρκο πὼς θὰ τῆς τὸ δώσω ἐκείνη τὴ μέρα τὸ ῥαβδασάκι, κι' ἂν δὲν τῆς τὸ δώσω, νὰ πέσῃ φωτιά νὰ μὲ κάψῃ!

Πῆγα σκολεῖο πρῶτος· πάλι. Ἐρχονται ὅλα τ' ἀγόρια, ὅλα τὰ κορίτσια. Μαυρίζουν τὰ μάτια μου νὰ κυττάζω τὴν πόρτα, τοῦ κάκου! ἡ μικρὴ μου δὲ φαίνεται. Διαβάζει ὁ δάσκαλος τὸν κατάλογο, ἔρχεται στὴ Δέσποινα... — σιωπὴ!

— Ποῦ εἶνε ἡ Δέσποινα; ῥωτᾷ ὁ δάσκαλος μιὰ συντρόφισσά της.

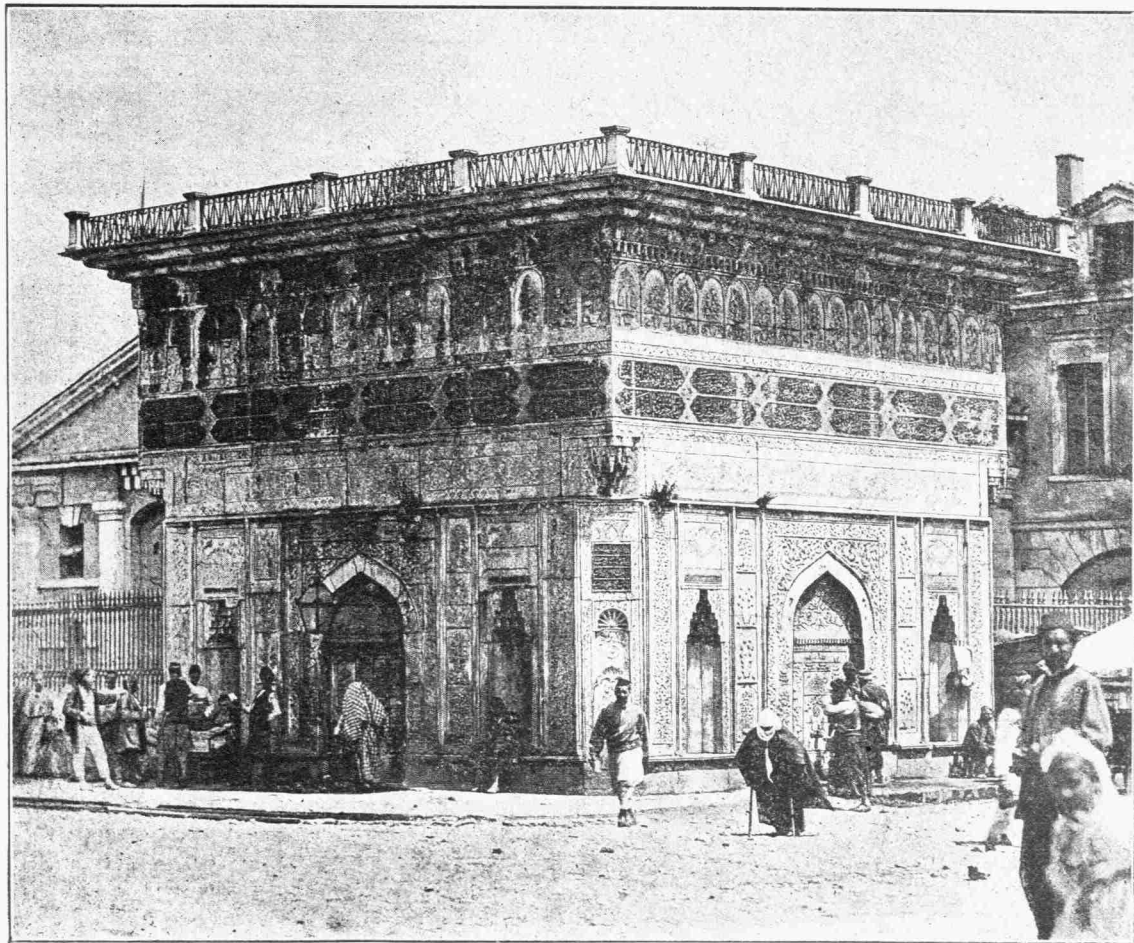
— Ἡ μάνα της ἀρρώστησε, κ' ἔμεινε σπίτι.

Βαρειὰ καρδιά ποῦ τὴν ἔπερνα μαζὶ μου σὺν ἐγύριζα σπίτι τὸ μεσημέρι ἐκεῖνο! Τί νὰ κάμω, ποῦ νὰ πάγω, νὰ βραδυάσῃ γλήγορα καὶ νὰ ξημερώσῃ!

Ξημερώνει, ξαναπηγαίνω σκολεῖο, — τὰ ἴδια! Περνά ἔτσι μιὰ βδομάδα, περνοῦν δυὸ βδομάδες, — ἕνας μῆνας ἦταν περασμένος σὰν εἶπε μιὰ μέρα τὸ ἴδιο κορίτσι τοῦ δασκάλου πὼς ἡ μάνα τῆς Δεσποινούλας πέθανε, καὶ πὼς δὲ θὰ ξανάρθῃ πιά στὸ σκολεῖο ἡ μικρὴ.

Η ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΚΡΗΝΗ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΧΜΕΔ

Η ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΚΡΗΝΗ ΤΟΥ ΤΟΠ ΧΑΝΕ

Πρέπει νάμουν ὡς εἰκοσιπέντε χρονῶ σάν ἐγού-
ρισα μιὰ φορὰ στὸ χωριὸ ἀπ' τὴν ξενιτειὰ νὰ
δῶ τοὺς δικούς μου. Ἦρθαν ὅλοι οἱ παλιοὶ φίλοι
κι' ὅλες οἱ παλιές φιλιναδες νὰ με δοῦνε. Ἦρθε
ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ χωριοῦ καὶ ἡ Δέσποινα,
παντρεμμένη κοπέλλα με δύο παιδιὰ. Τῆς μί-
λησα καὶ μοῦ μίλησε γιὰ πρώτη φορά. Τῆς εἶπα
καὶ μοῦπε γιὰ χίλια πράγματα· τὰ παιδιὰ της,
τὴ μορφὴ καὶ ξυπνάδα τους, τὰ ταξίδια μου,
τὴ χαρὰ μου ποὺ βρίσκω τὴ γοργή μου τόσο καλά.
Γιὰ ὅλ' αὐτὰ χύθηκε ἕνας ποταμὸς λόγια, καὶ
γιὰ τὴν πρώτη ἀγάπη μας, γιὰ τὴν ἀξέχαστη
ἐκείνη ἀγάπη, καθὼς τότες, ἔτσι καὶ τώρα—δὲν
εἶπαμε μῆτε λέξη!

ΤΑΣΟΣ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

Ο ΕΝΔΟΞΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ

Διήγημα

Εἶμαι δυστυχής, δυστυχής εἰς τὸ ἔπακρον· ἔχω
ἕνα διαπρεπῆ ἀδελφόν. Τὸ ἐπ' ἐμοί, οὐδόλως εἶ-
μαι διαπρεπής, καὶ θὰ ἤμην πολὺ εὐχαριστημέ-
νος ἐάν δὲν εἶχον διαπρεπῆ ἀδελφόν. Ὅσοι ἔχουν
ἀδελφούς ἐνδόξους διὰ τὰ κατορθώματά των,
ἢ ὅσοι εἶδον ἀπλῶς σκιὰν μεγαλείου πίπτουσιν
ἐφ' ἑαυτῶν, θὰ ἐννοήσωσι τὸ βάθος τῆς δυστυ-
χίας μου.

Τὸ ὄνομά μου εἶναι Ἰωσήφ Βαζῶ.

Τὸ ὄνομα τοῦ διαπρεποῦς ἀδελφοῦ μου εἶνε
Ἰωσίας Βαζῶ. Ἡ διαφορὰ εἰς τὰ βαπτιστικά
ὀνόματά μας εἶνε πολὺ μικρά, καὶ ὕπερ χειρό-
τερον, τὸ ἐπώνυμόν μας εἶνε ἐντελῶς τὸ ἴδιον.

Ἐάν παρευρεθῶ εἰς συναναστροφὴν, ὁ θεράπων
ὅστις ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον ἐνὸς ἐκάστου τῶν
κεκλημένων, ἐκφωνεῖ: «Ὁ κ. Βαζῶ!» Εἰς τὸν
ἦχον τοῦ παγκοσμίου φήμης ὀνόματος τούτου
πὰς τις στρέφεται πρὸς ἐμὲ μετ' ἀπλήστου πε-
ριεργίας, ὡς ἐάν ἤμην ὁ πρίγκιψ Βίσμαρκ ἢ ὁ
σὶρ Αὐγουστος Χάρρις. Οἱ ἄνθρωποι ἐμβλέπουσι
πρὸς ἀλλήλους καὶ ψιθυρίζουσιν: «Ἔτσι, ὁ ἑξοχος
Βαζῶ εἶν' ἐδῶ ἀπόψε!» καὶ αἱ κυραὶ κυττάζουσι
λαθραίως εἰς τὸ πλησιέστερον κάτοπτρον, διὰ νὰ
βεβαιωθῶσιν ὅτι ἡ πούδρα στέκει καλὰ καὶ ἡ
κόμη των δὲν μετεκινήθη.

Εἶτα ἕκαστος, ὅστις γνωρίζει προσωπικῶς τὸν
διαπρεπῆ ἀδελφόν μου, ἐπιφωνεῖ μετὰ δυσκόλως
συνεχομένης περιφρονήσεως:

— Αὐτὸς δὲν εἶνε ὁ Βαζῶ. Ἐχω στενὴν φι-
λίαν με τὸν Βαζῶ. Χθὲς ἀκόμη ἐπρογευματίσα
μαζί του.

— Ἀλλὰ βέβαια, ὁ κ. Βαζῶ ἀναγγέλλη.

— Ναι ἀλήθεια· ἀλλ' αὐτὸς εἶνε ἕνας ἄλλος
Βαζῶ, ἴσως Βαζῶ ὅστις δὲν εἶνε διόλου ἑξοχος.
Εἶνε μόνον ἀδελφὸς τοῦ Βαζῶ.

— ὦ! τὸ βλέπω. Αὐτὸς εἶνε ἕνας ἀφανὴς
συγγενὴς τοῦ περιφήμου Βαζῶ.

Καὶ γενικὴ ὑπάρχει ἐντύπωσις, ὅτι ἐδοκίμασα
νὰ περάσω ὡς ὁ ἑξοχος ἀδελφός μου, καὶ νὰ
σφετερισθῶ τὸν θαυμασμόν. Τινὲς μάλιστα θὰ
ἔχαιρον, ἐάν τὰ ἔθιμα τῆς κοινωνίας τοὺς ἐπέ-
τρεπον νὰ ἐκδηλώσωσι τὴν ἀνίαν των ἀποβάλ-
λοντές με τῆς αἰθούσης. Τὸ αἶσθημα τῆς δυσ-
ρεσκείας καὶ τῆς ὀργῆς ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἐκδη-
λούμενον ἐν πλήθοντι θεάτρῳ, ὅτε ὁ θεατρώνης
ἐμφανίζεται πρὸ τῆς αὐλαίας, ἀκριβῶς ὅταν
μέλλῃ ν' ἀρχίσῃ ἡ παράστασις καὶ μετὰ λύπης
ἀναγγέλλει ὅτι ἡ μὲς Τόμκινς (ἡ πρωταγωνί-
στρια) ἠδιαθέτησεν αἰφνιδίως καὶ ἀδυνατεῖ νὰ
προσέλθῃ. Ἡ διέθυσσις ἐπικαλεῖται τὴν ἐπιεί-
κειαν τοῦ κοινοῦ διὰ τὴν μὲς Σμίθερς (τὴν ἀν-
πληροῦσαν τὴν μὲς Τόμκινς), ἥτις εὐμενῶς συν-
ήνεσε νὰ ὑποκριθῇ τὸ πρόσωπον, χωρὶς νὰ λάθῃ
καιρὸν νὰ παρασκευασθῇ ὅσον ἔπρεπεν.

Οἱ θεαταί, ἡ τοῦλάχιστον ἐκεῖνοι τῶν θεατῶν,
ὅσοι ἤλθαν με σκοπὸν νὰ ἴδωσι τὴν μὲς Τόμκινς,
μετὰ δυσκολίας συνέχουσι τοὺς συριγμούς εἰς τὴν
ἐμφάνισιν τῆς ἀθώας ἀντικταστατίδος· καὶ εἶμαι
εἰς θέσιν τόσον δυσχερῆ, ὅσον καὶ ἡ μὲς Σμίθερς,
με μόνον τὸ μειονέκτημα ὅτι δὲν πληρώνομαι
τοῦλάχιστον, καθὼς αὕτη!

Ἡ Ἰουλιέττα θὰ ἦτο βέβαια πολὺ ἄπειρος
νεῆνις, ἡ τοῦλάχιστον ἔπρεπε νὰ μὴ γνωρίζῃ πολὺ
τὸν κόσμον, ὥστε νὰ ὑποβάλλῃ τοιαύτην ἀνόητον
ἐρώτησιν λέγουσα «τί σημαίνει τὸ ὄνομα;» Βλέπω
σαφῶς ἐκ τῆς συναναστροφῆς τῆς ἐσπέρας ταύτης,
ὅτι τὸ ὄνομα σημαίνει πολὺ, καὶ θὰ ἤμην πολὺ
εὐτυχέστερος ἐάν τὸ ἰδικόν μου δὲν ἦτο Βαζῶ.

Ἀφοῦ ἡ πρώτη δυσμενὴς ἐντύπωσις ἐπὶ τῇ
ἐμφανίσει μου κατεπραῦνθη ἐν μέρει (οὐδέποτε
ἐντελῶς ἐξαλείφεται), σχηματίζω τὸ πρόσωπόν
μου ἐπὶ τὸ χαριέστερον, ὅσον δύναμαι, καὶ συγ-
κεντρῶ τὸ θάρρος μου διὰ νὰ παρακαλέσω κυρίαν
τινὰ νὰ συγχωρῇ μετ' ἐμοῦ. Ἐπειδὴ χορεύω
ὅπως οὐ κομψῶς, κολακεύομαι με τὴν ἐλπίδα
ὅτι ἡ ἄσκησις αὕτη θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ πε-
ριστείλῃ κατὰ τι τὸ μέγεθος τοῦ σφάλματός
μου, ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν εἶμαι ὁ Βαζῶ. Εἰς ἐν τῶν
διαλειμμάτων τοῦ τετραχόρου, ἀκριβῶς ἐνῷ ἀρ-
χίζω νὰ εὐχαριστοῦμαι ὅτι τὰ πράγματα πη-
γαίνουν πολὺ καλλίτερα, ἡ συγχωρεῦσί μου
στρέφεται πρὸς με καὶ λέγει ἐταστικῶς:

— Ὑποθέτω, ὁ ἀδελφός σας δὲν χορεύει;

— Πολὺ κακά. Κατὰ τοῦτο τὸν ὑπερέχω.

— Ἄ! δὲν τὸ ἐσκέφην. Οἱ ἄνδρες τῆς με-
γάλης ἀξίας ποτὲ δὲν χορεύουν καλὰ.

Ἀλγεινῶς τρωθεὶς ἐκ τοῦ σαρκασμοῦ τούτου
καταπίνω τὴν ὀργήν μου καὶ προσπαθῶ νὰ τὴν
θέλω διὰ πνευματώδους συνδιαλέξεως. Λέγω
τὰ λαμπρότερα πράγματα μετ' ἐμπροστίης
σοβαρότητος, οἷον ἐν ἀγνοίᾳ τῆς σπινθηροβό-
λου εὐφυίας μου. Εἰς τὸ τέλος ἐνὸς τῶν εὐφρε-
στέρων μου ἐπιγραμμαμάτων ἡ ἀκροατρία μου,